

1.2. Het gekleurde onderzoek naar mes P1

Twee dagen na de moord wordt een mes gevonden bij een berging in de Gibsonstraat (mes P1) samen met een paraplu. Dat is ongeveer 1.5 km. van het huis van de weduwe. Het onderzoeksteam heeft het vermoeden dat het mes iets met de moord te maken heeft.

Op 27-9-1999 brengt de Technische Recherche het mes naar het NFI om het op vingerafdrukken, bloedsporen en eventueel DNA te laten onderzoeken. Opmerkelijk is dat vervolgens nergens in het Tactisch Journaal (dat volgens het OM ook het Technisch Journaal zou bevatten) het resultaat van dit onderzoek staat vermeld!

Voor het eerst zien we de resultaten van het onderzoek terug in een rapport van het NFI dd. 21-2-2000. Dat rapport omvat een verslag van meerdere onderzoeken die uitgevoerd zijn (ook van een ander mes dat begin januari pas gevonden was).

Uit de opzet en inhoud van het rapport van 21-2-2000 is op te maken dat er al veel eerder verslag gedaan moet zijn van de bevindingen m.b.t. het onderzoek naar het mes. (Het soort onderzoek dat eind september met het mes gedaan is kan niet langer dan een week geduurd hebben en het resultaat was belangrijk voor de voortgang van het onderzoek in Deventer). Het resultaat van het onderzoek van eind september/begin oktober moet minimaal telefonisch gemeld zijn, terwijl het gebruikelijk is dat het dan ook nog schriftelijk wordt bevestigd, ook als er niets is gevonden.

Vastgesteld kan worden dat begin oktober 1999 het onderzoeksteam wist dat het mes uit de Gibsonstraat (P1) geen vingerafdrukken of bloed bevatte. Gezien de vindplaats van het mes en het moment van de vondst kon het mes evenmin op die manier aan de moord worden verbonden.

Op 14-10-1999 wordt een nieuwe vraag aan het NFI gesteld: **“Door welk voorwerp zijn de beschadigingen in de blouse van de weduwe ontstaan?”**.

De blouse wordt naar het NFI gestuurd, al waar het pas op 10-11-1999 als binnengekomen wordt vermeld.

Er bevindt zich in de NFI rapporten van 21-2-2000 ook een rapport van ruim 1 pagina over dit onderzoek. Belangrijk is te beseffen dat uit de rapportage van het NFI blijkt dat de blouse op 8-12-1999 weer teruggestuurd is naar het onderzoeksteam in Deventer. Het onderzoek naar de beschadigingen moet dus feitelijk tussen 10-11-1999 en 8-12-1999 hebben plaatsgevonden. En ook ten aanzien van dit onderzoek is het dus uitermate waarschijnlijk dat er een eerdere rapportage heeft plaatsgevonden over deze bevindingen dan op 21-2-2000.

Maar als we ons tot de inhoud van het rapport van 21-2-2000 beperken dan is er iets vreemds aan de hand. Op 30-11-1999 heeft er een geurproef plaatsgevonden waarbij het mes P1 is gekoppeld aan Ernest Louwes. Maar al in oktober 1999 is vastgesteld dat er geen bloed of vingerafdrukken op te vinden waren. Het mes kon dus nog niet aan de moord zelf gekoppeld worden. (En het feit dat het lemmet 18 cm lang was en de messteken 10 cm diep maakte het ook niet waarschijnlijk dat het mes echt het moordwapen was).

Het NFI had ten tijde van het onderzoek naar de blouse (dus voor 8 december 1999) ook de beschikking over het mes. De enige logische en van belang zijnde vraag was dus:

“Kan mes P1 de scheuren in de blouse hebben veroorzaakt?”

Het antwoord had dan kunnen zijn “Nee, dat is onmogelijk” of “Ja, het is mogelijk”. In het eerste geval “Nee, dat is onmogelijk” zou dus duidelijk zijn geweest dat mes P1 nooit het moordwapen had kunnen zijn.

Maar dat was dus blijkbaar de vraag niet. Of althans, dat is niet de vraag die in het rapportje van 21-2-2000 is beantwoord. Daar zou dus de vraag geweest zijn “Door welk voorwerp zijn de scheuren ontstaan”. En het antwoord dat het NFI geeft is dan dat dit niet vastgesteld kan worden.

Maar welk antwoord had men dan verwacht? Als de Officier van Justitie aan deze vraag niet één of meerdere voorwerpen toevoegt om het onderzoek op toe te spitsen?

Was de vraag gericht op “is het met een mes of een schroevendraaier gebeurd?”.

Gezien de wonden in het lichaam was het toch al heel duidelijk dat de scheuren met een mes moesten zijn toegebracht.

Dan zou dus (moet?) toch de enige logische vraag zijn die op 14 oktober 1999 gesteld is: “Kunnen de scheuren in de blouse veroorzaakt zijn door mes P1?”

De hele procedure bevreemdt nog meer omdat de resultaten van het textielonderzoek wel tot een belangrijke conclusie had kunnen leiden. Uit het onderzoek had een heel duidelijke uitspraak kunnen komen ten aanzien van de relatie tussen mes P1 en de scheuren in de blouse.

Twee scheuren in de blouse worden namelijk gemeld geknikt te zijn en 2.0 bij 1.5 cm te meten. Dat betekent dat de ene deel voor de knik 2.0 is en het geknikte deel 1.5 cm bedroeg. Het mes is echter op de plek waar het lemmet 10 cm is (de steken zijn immers 10 cm diep gegaan) 2.6 cm. En het is ook een recht mes, zoals rechts op de foto is te zien.



Deskundige burgers hebben vervolgens met een kopie van dit mes, evenals drie andere messen proefsteken gedaan met een blouse van de kwaliteit van de weduwe. Daaruit vielen een aantal belangrijke conclusies te trekken. De enige manier om met een recht mes een geknikte scheur te maken is het mes in een andere hoek uit het gat te trekken dan er in te gaan. (Met een mes met een gekromde punt maak je veel gemakkelijker geknikte scheuren). Als je echter met het mes P1, met een breedte van 2.6 cm, een geknikte scheur wil maken dan is het echter wel zo dat het **onmogelijk** is dat het ene deel van de knik 2.0 is en het andere deel 1.5 bedraagt. Dan is de breedte van het ene deel van de scheur minimaal 2.6 cm. Nog los van het feit dat tijdens de sectie juist is gemeld dat de messteken recht het lichaam in waren gegaan (en tussen de ribben door).

Deze test wijst dus uit dat met mes P1 absoluut **niet** de scheuren gemaakt konden zijn die in de blouse zijn aangetroffen.

En daarmee had het NFI al in december 1999 kunnen vaststellen dat mes P1 nooit het moordwapen geweest kon zijn en zou de geurproef geen enkele rol hebben kunnen spelen bij de veroordeling van Louwes in het najaar 2000!

Nu is pas door DNA onderzoek op het mes in 2003 vastgesteld dat mes P1 nooit het moordwapen geweest kon zijn.

In 1999-2000 was er geen DNA onderzoek op het mes uitgevoerd omdat er geen bloed op het mes was gevonden en er door de OvJ geen opdracht toe zou zijn gegeven.

In 2003 is door de Advocaat Generaal van de Hoge Raad die opdracht wel gegeven. De onderzoekers van het NFI hebben toen het heft van het lemmet losgemaakt en toen wel DNA aangetroffen van twee onbekende mannen maar niet van het slachtoffer.

Interessant is nog te melden, dat eind december 1999 en eind januari 2000 de gevangenisstraf van Louwes met 30 dagen is verlengd waarbij de Officier van Justitie meldde dat er nog gewacht werd op het DNA onderzoek van het mes P1. Dit onderzoek is in 2000 echter niet gedaan.

Ten slotte dient opgemerkt te worden dat het rapport over de scheuren ruim 1 pagina groot was en dat er geen foto's aan het rapport toegevoegd zijn van de gevonden scheuren. Ook dat maakt het moeilijk de inhoud en kwaliteit van het rapport te beoordelen.

Resumerend:

Tussen 10-11-1999 en 8-12-1999 beschikte het NFI zowel over de blouse van de weduwe als over mes P1 waarop Louwes uiteindelijk tot 12 jaar is veroordeeld.

Het NFI had op 14-10-1999 de opdracht gekregen de scheuren in de blouse te bestuderen in relatie tot het voorwerp waarmee de moord zou gepleegd zijn.

Op 30-11-1999 werd door een geurproef het mes gekoppeld aan Ernest Louwes.

De scheuren in de blouse kunnen niet veroorzaakt zijn door mes P1.

Het NFI trekt deze conclusie echter niet. De vraag zou immers geweest zijn "Met welk voorwerp zijn de scheuren gemaakt". En dat antwoord is - op zichzelf juist - "dat kunnen we niet zeggen".

Maar in relatie tot de voortgang van het onderzoek, de uitslag van de geurproef en de insteek van de rechtszaken in Zwolle en Arnhem, zou het NFI met het resultaat gekomen moeten zijn: "We kunnen niet zeggen met welk voorwerp het wel gedaan is maar in ieder geval niet met mes P1". En dan zou Ernest Louwes in 2000 niet tot 12 jaar gevangenisstraf zijn veroordeeld.

Uit het verloop van het onderzoek in 1999-2000 kan opgemaakt worden dat het OM blijkbaar niet geïnteresseerd was in onderzoeksresultaten die Ernest Louwes zouden ontlasten. (Zo is ook bij KPN niet de Timing Advance analyse opgevraagd waardoor de echte locatie van Louwes bekend was geworden toen hij het telefoontje pleegde op de avond van de moord met de weduwe).

Door de wijze waarop het onderzoeksrapport door het NFI op 21-2-2000 is geformuleerd heeft het NFI meegewerkt aan deze aanpak van het OM. Het gebrek aan onafhankelijkheid van het NFI lijkt verder ook af te leiden uit het feit dat er ten aanzien van het textielonderzoek (evenals het eerste onderzoek aan het mes in september 1999) een eerdere rapportage geweest moet zijn, gedateerd december 1999.

Dat rapport is NIET aan het hof overhandigd. Het NFI heeft op verzoek van het OM een totaalrapport samengesteld van de verschillende onderzoeken, gedateerd 21-2-2000, enkele dagen voor de start van het proces in Zwolle. Daarbij lijkt de indruk gerechtvaardigd dat er overleg geweest is tussen het OM en het NFI over de redactie van dit rapport.

Ten slotte valt op dat aan het rapport in 2000 geen foto's van de gevonden scheuren zijn toegevoegd.

In bijlage 1 uit Zwartboek NFI staat o.a. de volgende tekst over ons onderzoek aan mes P1:

Wij hebben in januari 2007 met behulp van vier messen en een blouse, van dezelfde kwaliteit als de blouse van het slachtoffer, proeven gedaan om te zien wat voor scheuren deze in de blouse veroorzaakten.

Eén van de vier messen was mes P1. Een ander mes was een kleinere versie van dat mes. Twee andere messen waren Global messen. Het ene was mes GS8 en het andere was een kleiner mes. Deze Global messen hebben een kromme punt.

Op de blouse zijn de scheuren B en C vrijwel identiek en derhalve hebben wij ons bij dit onderzoek op zowel de maat als de vorm van deze scheur gericht (geknikt met de maat 2 cm en 1.5/1.6 cm). Tijdens onze tests was de blouse om schuimplastic bevestigd met een maatvoering die gelijk was aan een menselijk bovenlichaam.

Eerst werden per mes 3 steken toegebracht die zo recht mogelijk het lichaam in en uit gingen. Daaruit bleek dat de scheuren in de blouse allemaal recht werden (dus niet geknikt) en vrijwel even breed als de breedte van het mes zelf. Bij de scheuren veroorzaakt door mes P1 constateerden we een breedte van 2.5 cm.

Vervolgens is geprobeerd om zodanig te steken dat er geknikte scheuren ontstonden met de maatvoering van scheuren B en C op de blouse. Daarbij bleek het volgende:

- *Door de kromme punt van de twee Global messen ontstond er direct een knik in een scheur op het moment dat het mes niet helemaal loodrecht de blouse inging en er vervolgens niet op dezelfde manier uitging. Het rechte mes P1 en zijn kleinere broertje leverde slechts een knik op als het mes op een andere manier het lichaam uit werd getrokken dan het er in was gegaan. Bij de twee Globalmessen was het moeilijk om te steken zonder een knik in de scheur te veroorzaken. Bij de twee rechte messen was het moeilijk om een knik in de scheur te veroorzaken.*
- *Daar waar met mes P1 en het ander rechte mes wel een knik in de scheur werd veroorzaakt was de breedte van de twee delen van de scheur ieder afzonderlijk minimaal de breedte van het mes zelf! Dus met het mes P1, 10 centimeter het lichaam in en vervolgens er dusdanig uithalen dat er een knik ontstaat levert een scheur op die minstens de maat heeft van 2.6 en 2.6 (maar in de praktijk in alle gevallen groter was).*

De conclusie van deze proef met de vier messen, op een blouse met vergelijkbare kwaliteit als de blouse van de weduwe, was dat scheuren B en C (geknikt en met een maatvoering van 2 cm en 1.5/1.6 cm) niet met mes P1 kunnen zijn veroorzaakt!

Deze geknikte scheuren kunnen alleen gemaakt zijn met een recht mes dat een lemmetbreedte heeft van maximaal 2 cm of een mes dat niet recht is (zoals het geval is met beide Globalmessen).

Als het NFI het mes P1 had betrokken in het onderzoek naar de scheuren in de blouse dan was de uitkomst geweest dat mes P1 het moordwapen niet had kunnen zijn. Met die uitslag had Ernest Louwes in 2000 niet veroordeeld kunnen worden. (Pas in 2003 is na DNA-onderzoek op het mes vastgesteld dat het mes het moordwapen niet geweest kon zijn).